

Jahve ja hänen tyttärensä

Nykymaailmassa monien meistä saattaa olla vaikea ymmärtää, millainen on Vanhan testamentin Jumala, Jahve. Onko hän vielä läsnä meidän maailmassamme? Kyllä hän on. Ajattelen, että hän on mafiapomon kaltainen hahmo, armoton ja julma, valtiias valtakunnassaan, miekkalähetyksen harjoittaja.

Tätä ei mikään evankeliumi ole meille kertonut: Jahvella on tytär, nimeltään Grace, kaunis ja omapäinen. Grace uskoo, että jumalallinen armo, joka hyväksyy kaiken ja antaa anteeksi kaiken, vapauttaa ihmisen, kun se annetaan hänelle lahjana. Tämän hän haluaa todistaa isälleen. Hän pakenee isänsä luota, laskeutuu maan päälle, menee ihmisten tykö ja tarjoaa itsensä heille lahjaksi.

Tämä tapahtuu amerikkalaisessa pikkukaupungissa myyntityöllä 1930-luvulla. Siellä asuu pelkääntään kunnon ihmisiä. Eräänä iltana Grace, isänsä henkivartijoiden ahdistamana, etsii turvaa kaupungista. Kun hän tarjoutuu tekemään palveluksia kaupunkilaisille, hänen sallitaan jäädä kaupunkiin.

Lars von Trierin elokuva *Dogville* (2003) on hyytävä sosiaalipsykologinen analyysi siitä, mitä valta ja pelko yhdessä saavat aikaan ihmisten mielisissä ja toimissa. Tavanomainen lahjan logiikka ei toimi. Lahja myrkyttää ihmisten mielet. Grace joutuu yhä uusien nöyryytysten ja raiskausten kohteeksi. Ihmiset, joihin hän luottaa, pettävät hänet. Grace suostuu kaikkeen ja antaa kaiken anteeksi. Hänen enkelimäinen hyvytensä tekee ihmisistä entistä julmempia häntä kohtaan. Lopulta he haluavat päästä hänestä eroon ja kutsuvat isän, mafiapomon, gorilloineen paikalle.

Isä ja tytär käyvät teologisen keskustelun jumalallisen voiman arroganssista, röyhkeydestä. Kumpi on röyhkeämpää jumalallisen voiman käyttöä, hillitön oman intressin ajaminen vai armeliaisuus, joka pohjimmaltaan halveksii kohteitaan? Tytär joutuu tunnustamaan, että maailma olisi parempi paikka ilman Dogvillea, ja hänen määräyksestään kaupunki kokee Sodomian ja Gomorran kohtalon. Vain koira, nimeltään Moses, säästetään. Elokuva on kuin pitkä oikeudenkäynti, joka päättyy tuomion julistamiseen ja toimeenpanoon.

Moraaliset allegoriat eivät ole *in*, mutta von Trierin vanhatestamentillinen moraliteetti on mestarillinen, brechtalaisittain läpinäkyvä, erityisesti Nicole Kidmanin roolityön kirkastama teos. Muista hahmoista etualalle nousee jenkki-intellektuelli, impotentti ja turhautunut maailmanparantaja. Hakiessaan innoitusta kirjallisen työn aloittamiseen hän ottaa Gracen hoivaansa, pettääkseen tämän lopuksi.

Lars von Trier on moralisti ja hänen inhonsa Amerikan Yhdysvaltoja kohtaan on ilmeinen. Amerikkalaisille rakkaan pikkukaupunkimyytin ruhjomisesta närkästyneet amerikkalaiskatsojat ovat sanoneet, että samanlaisia ihmiset ovat kaikkialla. He ovat oikeassa. Ihmiset ovat raadollisia ja valta korruptoi. Tässä ei ole mitään uutta, sen ovat toiset moralistit meille näyttäneet lukemattomia kertoja. Elokuvan ajankohtainen sanoma onkin toinen: Ainoan suurvallan johtoon on asettunut Jahven henki, gangsterimaisin ottein miekkalähetystä harjoittava vanhatestamentillinen fundamentalismi.